

УДК 657:005.57:004

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.84-4>

Карпенко Є.А.

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
*Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0278-9020>

Вовченко О.С.

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
*Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8065-0529>

Карпенко В.С.

студент
*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-2169-5629>

Karpenko Yevheniia

Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Finance, Banking and Taxation
National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic"

Vovchenko Oksana

Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Finance, Banking and Taxation
National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic"

Karpenko Vladyslav

Student
*National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БУХГАЛТЕРА В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

BUSINESS COMMUNICATIONS IN THE SYSTEM OF THE ACCOUNTANT'S PROFESSIONAL ACTIVITY IN THE ERA OF DIGITAL TECHNOLOGIES

У статті досліджено роль бізнес-комунікацій у системі професійної діяльності бухгалтера в умовах цифровізації бізнес-процесів. Проаналізовано наукові підходи до трактування поняття «бізнес-комунікації» та запропоновано власне визначення. На основі анкетного опитування головних бухгалтерів визначено основні напрями їх бізнес-комунікацій, а також ідентифіковано ключові проблемні аспекти професійної комунікаційної взаємодії. Оцінено рівень комунікаційних навичок бухгалтерів. Досліджено значущість комунікаційних здібностей для професійного розвитку бухгалтера, забезпечення ефективного інформаційного обміну, підвищення якості облікової інформації, стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Доведено зміну ролі бухгалтера на підприємстві в умовах цифрових технологій. Запропоновано основні напрями удосконалення бізнес-комунікацій бухгалтера.

Ключові слова: комунікації, бізнес-комунікації, бухгалтер, цифровізація, бухгалтер у бізнесі, комунікаційні навички, управлінські рішення.

The relevance of the research is determined by the growing role of business communications in the enterprise management system under the conditions of economic digitalization, transformation of accounting functions, and increasing requirements for the quality of information support for managerial decisions. In modern conditions, an accountant increasingly performs not only accounting and reporting functions, but also acts as an active participant in management processes and an information intermediary between different levels of management and the external

environment of the enterprise. This objectively actualizes the problem of forming and developing the accountant's communication skills as an integral component of professional competence. The article is aimed at substantiating the necessity of developing the accountant's communication skills as an important component of professional competence, which ensures coordination of actions within the enterprise, reduction of risks of distortion of accounting data, and formation of a culture of business communication. The role of business communications in the system of professional activity of an accountant under the conditions of digitalization of business processes is investigated. Scientific approaches to the interpretation of the concept of "business communications" are analyzed, and the author's own definition of this term is proposed. Based on a questionnaire survey of chief accountants, the main directions of their business communications are identified, the distribution of professional communication time between internal and external stakeholders is determined, and key problematic aspects of professional communication interaction are revealed. Typical difficulties arising in the process of internal and external business communications are discussed, as well as challenges associated with an insufficient level of communication and digital competence of participants in information exchange. The level of accountants' communication skills is assessed, and the significance of communication abilities for the professional development of an accountant, ensuring effective information exchange, improving the quality of accounting information, as well as enhancing the sustainability and competitiveness of an enterprise is substantiated. The change in the role of the accountant at the enterprise under the conditions of digital technologies is proved. The main directions for improving the accountant's business communications are proposed.

Keywords: communications, business communications, accountant, digitalization, accountant in business, communication skills, managerial decisions.

Постановка проблеми. Сучасний бізнес функціонує в умовах високої динамічності економічного середовища, цифровізації управлінських процесів та зростання вимог до якості інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. За таких умов істотно трансформується роль бухгалтера, завдання якого поступово виходить за межі суто технічного ведення обліку. Наразі бухгалтер виконує функції формування інформаційного, аналітичного й комунікаційного забезпечення діяльності суб'єкта господарювання.

В умовах сьогодення ефективність професійної діяльності бухгалтера значною мірою залежить не лише від рівня його фахових знань у сфері обліку, оподаткування та звітності, а й від здатності здійснювати результативну комунікаційну взаємодію з керівництвом підприємства, структурними підрозділами, контрагентами, аудитором, банківськими установами та контролюючими органами. Саме через ділові комунікації бухгалтер забезпечує своєчасний обмін інформацією, узгодження управлінських рішень, дотримання законодавчих вимог і мінімізацію фінансових та податкових ризиків у бізнесі. Все це пояснює стрімке зростання важливості комунікаційних навичок бухгалтера в епоху цифрових технологій. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження бізнес-комунікацій як чинника ефективності діяльності професійного бухгалтера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням ролі бізнес-комунікацій в управлінні підприємством займалися ряд вітчизняних та іноземних науковців. Лавриненко С.О., Зелінська А.М. та Бездітко О.Є. [1] охарактеризували процес комунікацій в системі менеджменту підприємства і розглянули наукові підходи до визначення поняття «комунікація». Германюк Н.В. [2] дослідила сутність комунікацій та їх місце у процесі реалізації професійної діяльності підприємства. Муравський В. та Шевчук О. [3] обґрунтували суттєву зміну ролі бухгалтерського обліку і контролю в епоху цифрових технологій. Паргманн Дж., Рібенбауер Е., Флік-Холтш Д. і Бердінг Ф. [4] довели що зміни, які цифровізація спричиняє в різних галузях бухгалтерського обліку, призвели до того, що професійні бух-

галтера відчують недостатність своїх цифрових та комунікаційних компетентностей. Н. Буйтендаг [5] у своєму дослідженні підтвердила необхідність формування комунікаційних навичок при підготовці фахівців з обліку та оподаткування.

Однак, незважаючи на наявність наукових досліджень, присвячених загальним питанням комунікацій у менеджменті та управлінні, зміни ролі бухгалтерського обліку в епоху цифрових технологій, підвищення важливості бізнес-комунікацій, проблема ділових комунікацій у професійній діяльності бухгалтера залишається недостатньо вивченою. У наукових працях переважно акцентується увага на технічних аспектах облікового процесу, тоді як комунікаційна складова діяльності бухгалтера в бізнесі часто розглядається фрагментарно або як другорядний елемент професійної компетентності.

У зв'язку з цим виникає об'єктивна потреба в комплексному дослідженні бізнес-комунікацій як важливого чинника забезпечення ефективності діяльності професійного бухгалтера.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є дослідження ролі бізнес-комунікацій у діяльності бухгалтера та обґрунтування їх впливу на ефективність виконання професійних функцій. Для досягнення поставленої мети в роботі передбачається розкриття сутності бізнес-комунікацій, аналіз комунікаційних аспектів діяльності бухгалтера та визначення основних напрямів удосконалення бізнес-комунікацій бухгалтера з метою підвищення рівня його професіоналізму.

Виклад основного матеріалу дослідження. В епоху цифрових технологій бізнес-комунікації є невід'ємним елементом системи управління підприємством, оскільки саме через них відбувається формування, передача та використання економічної інформації.

У науковій літературі бізнес-комунікації розглядаються як процес обміну інформацією між суб'єктами господарювання та учасниками управлінських відносин з метою забезпечення координації діяльності, прийняття управлінських рішень і досягнення страте-

гічних та оперативних цілей бізнесу. Дибач І.Л. пропонує під бізнес-комунікаціями розуміти комплекс систематичних заходів, що передбачає динамічний та цілеспрямований обмін кваліфікованою інформацією за допомогою різноманітних інструментів та цифрових платформ для забезпечення ефективної взаємодії між усіма учасниками бізнес-процесу [6]. Він вважає, що розвиток бізнес-комунікацій пройшов такі етапи: традиційна комунікація; е-комунікація; комунікації в соціальних мережах; комунікація в смартфонах; Big Data та аналітика в комунікаціях; штучний інтелект (ШІ) та автоматизація [6].

На думку Раупова Р. бізнес-комунікації в умовах змін – це комплекс заходів, який передбачає формування та реалізацію управлінських рішень щодо створення, розвитку діяльності підприємства, підтримки його репутації задля задоволення потреб споживачів, організації гідної праці працівників та її оплати, підвищення конкурентоспроможності [7].

Для суб'єктів господарювання, які функціонують в умовах зростаючої глобальної уваги до сталого розвитку, ефективні бізнес-комунікації є не просто трендом, а критично важливим чинником довгострокової стійкості та конкурентоспроможності [8].

На нашу думку, у контексті професійної діяльності бухгалтера, бізнес-комунікації доцільно розглядати як сукупність внутрішніх і зовнішніх інформаційних зв'язків, що забезпечують взаємодію між працівниками підприємства, керівництвом, власниками, контрагентами, фінансовими установами та органами державної влади. Вони мають формалізований характер, регламентуються нормативними документами та ґрунтуються на професійній етиці й відповідальності. Тому, залежно від напрямку та змісту взаємодії, бізнес-комунікації бухгалтера поділяють на внутрішні та зовнішні. Внутрішні комунікації охоплюють обмін інформацією між структурними підрозділами підприємства та його працівниками, тоді як зовнішні пов'язані зі взаємодією бухгалтера під час професійної діяльності із зовнішнім середовищем.

Професійна діяльність бухгалтера охоплює ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової та податкової звітності, розрахунок податкових зобов'язань, контроль за дотриманням законодавчих вимог і забезпечення керівництва підприємства релевантною економічною інформацією. Водночас виконання цих функцій є неможливим без налагодженої системи бізнес-комунікацій.

З метою визначення основних напрямів та особливостей бізнес-комунікацій бухгалтера у ході дослідження було проведено анкетне опитування головних бухгалтерів різних підприємств. Збір первинних даних здійснювався шляхом онлайн-опитування з використанням сервісу «Google Forms», що забезпечило анонімність респондентів та зручність обробки результатів.

Респонденти мали вказати відсоток, який вони витрачають на той чи інший напрям комунікацій, в загальному часі свого професійного спілкування та визначити необхідні навички, потрібні для покращення взаємодії. Для оброблення результатів опитування використовувалися методи описової статистики, відносних величин, групування та логічний аналіз.

Основні напрями бізнес-комунікацій головного бухгалтера, які виділені нами за результатами проведеного опитування, систематизовані у таблиці 1.

Результати показали, що вагому частку комунікацій у роботі головного бухгалтера займають внутрішні комунікації, а саме взаємодія з керівництвом підприємства (в середньому 23,57% всього часу на бізнес-комунікації) та економічними підрозділами (19,4 % часу), що відображає сучасну управлінську функцію бухгалтера в бізнесі, який виконує роль інформаційного посередника між різними рівнями управління. Така взаємодія забезпечує отримання первинної інформації, її узагальнення та трансформацію в аналітичні дані, необхідні для прийняття управлінських рішень.

Водночас значна частка часу витрачається на взаємодію з зовнішніми учасниками бізнес-процесів, зокрема контролюючими органами (12,17 % часу на усі бізнес-комунікації), аудиторами (11,17 %) та контрагент-

Таблиця 1

Розподіл часу спілкування головного бухгалтера за напрямками бізнес-комунікацій

Вид комунікації	Напрямок комунікації	% від загального обсягу – комунікацій	Мета спілкування, необхідні навички
Внутрішні	Керівництво підприємства	23,57	Аргументація управлінських рішень, аналітичні навички
	Внутрішні економічні підрозділи	19,40	Узгодження інформації, аналітичні навички
	Підлеглі (відділ кадрів, бухгалтери)	10,40	Делегування завдань, контроль виконання, пояснення матеріалу
Зовнішні	Контролюючі органи	12,17	Письмові пояснення та консультації щодо питань обліку та звітності, знання нормативної бази
	Аудитори	11,17	Письмові та усні комунікації, аргументація рішень
	Контрагенти	14,06	Ведення переговорів, презентація даних, вирішення конфліктів
	Інші	9,23	Письмові та усні комунікації, аналітичні та презентаційні навички

Джерело: складено авторами на основі проведеного дослідження

тами (14,06 %), що вимагає високого рівня письмових і усних комунікаційних навичок, знання нормативно-правової бази та професійної етики. Дослідження показали, що зовнішні бізнес-комунікації також є важливими у професійній діяльності бухгалтера, адже від їх якості залежить не лише дотримання договірних зобов'язань, а й рівень податкової дисципліни, фінансової стабільності та репутації бізнесу. Менше уваги приділяється головними бухгалтерами прямій комунікації з підлеглими (10,40 %), що свідчить про наявність структурованої системи внутрішньої інформаційної взаємодії. Все це ще раз підкреслює трансформацію професійної ролі бухгалтера від виконавця облікових операцій до активного учасника управління підприємством.

Разом з тим дослідження показали, що під час бізнес-комунікацій головні бухгалтери також стикаються з певними труднощами (таблиця 2). Найбільш проблемними є комунікації бухгалтера з внутрішніми структурними підрозділами (що підтвердило 71,67% респондентів) та контролюючими органами (66,67% респондентів), що пов'язано з високим рівнем законодавчої регламентованості облікових процесів і залежністю бухгалтера від своєчасності та якості інформації, отриманої від інших учасників бізнес-процесів.

Водночас значна частка проблем виникає у взаємодії через електронні системи та платформи (71,67% опитаних), що вказує на нові виклики, зумовлені цифровізацією ділових комунікацій.

Особливо цікавим є спостереження, що в сучасних умовах цифровізації бізнес-процесів та широкого використання інформаційних систем обліку змінилися напрями і характер комунікацій. Бухгалтери дедалі частіше здійснюють взаємодію через електронний

документообіг, спеціалізовані програмні системи та онлайн-платформи, використання яких підтвердило 90% опитаних, з яких 74,07 % зазначило, що мають проблемні моменти при цьому. Не дивлячись на те, що діджиталізація значно підвищує швидкість обміну інформацією, але водночас вимагає від головного бухгалтера нових компетенцій: цифрової грамотності, навичок роботи з аналітичними інформаційними системами та дистанційної комунікації. Зазначені проблеми підтверджують, що сучасний бухгалтер у бізнесі стикається не лише з технічними завданнями обліку, а й з комплексними комунікаційними викликами, подолання яких потребує розвитку управлінських, аналітичних та цифрових компетенцій.

З метою емпіричного оцінювання рівня комунікаційних здібностей та їх впливу на ефективність професійної діяльності бухгалтера нами було проведено анкетне опитування професійних бухгалтерів у бізнесі. Інструментом дослідження слугувала авторська анкета «Оцінка впливу комунікаційних здібностей на професійну діяльність бухгалтера в бізнесі». У дослідженні взяли участь 72 респонденти, з яких 23,61 % мають стаж роботи понад 10 років, 37,5 % із стажем 5-10 років і 38,89 % – до 5 років, що свідчить про достатній рівень професійного досвіду учасників дослідження. При цьому 58,33 % респондентів обіймають посади бухгалтерів, а 41,67 % — головних бухгалтерів, що дозволяє розглядати отримані результати як репрезентативні для бухгалтерської спільноти.

Узагальнені результати опитування щодо рівня комунікаційних навичок наведено у таблиці 3.

За результатами аналізу опитування професійних бухгалтерів, які наведені у таблиці 3, ми дійшли висновку, що більшість з них оцінює свої комунікаційні

Таблиця 2

Проблемні аспекти бізнес-комунікацій головного бухгалтера

Напрямок комунікації	Ключові проблеми, виявлені за результатами опитування	% респондентів, що зазначили проблему	Компетентності та якості головного бухгалтера, які потребують покращення
Керівництво підприємства	Недостатнє розуміння керівництвом специфіки бухгалтерської інформації; складність аргументації облікових рішень	46,67	Навички ділового спілкування, аналітичне мислення, вміння презентувати фінансову інформацію
Внутрішні структурні підрозділи	Несвоєчасне надання документів, помилки у них; різне трактування господарських операцій	71,67	Комунікаційна дисципліна, вміння пояснювати облікові вимоги, навички координації
Підлеглі (обліковий персонал)	Низький рівень комунікаційної дисципліни; труднощі в делегуванні завдань	41,67	Лідерські якості, управлінські навички
Контролюючі органи	Формалізоване спілкування; різне тлумачення законодавства	66,67	Правова обізнаність, вміння аргументації, стресостійкість
Аудитори	Високі вимоги до деталізації; обмежені строки для надання інформації	38,33	Навички професійної комунікації, системність мислення, вміння аргументації
Контрагенти	Помилки в документах; затримки у взаємодії, відсутність зворотного зв'язку	56,67	Переговорні навички, чіткість письмової комунікації
Цифрові комунікаційні канали	Технічні збої; недостатня цифрова компетентність учасників комунікації	71,67	Цифрова компетентність, адаптивність, вміння працювати з електронними сервісами

Джерело: складено авторами на основі проведеного дослідження

**Самооцінка рівня комунікаційних навичок
та їх впливу на ефективність діяльності професійного бухгалтера**

Рівень комунікаційних навичок	Частка респондентів, %	Впливу комунікаційних навичок на ефективність діяльності бухгалтера	Частка респондентів, %
Низький	5,56	Незначний	2,78
Середній	41,67	Помірний	5,56
Достатній	19,44	Суттєвий	72,22
Високий	33,33	Вирішальний	19,44

Джерело: складено авторами на основі проведеного дослідження

навички як середні (41,67% респондентів). Також значна частина (33,33%) вважає їх високими. Це вказує на те, що більшість опитаних представників професії усвідомлюють наявність у себе сформованих, але водночас таких, що потребують подальшого розвитку, комунікаційних компетентностей.

Натомість низький рівень комунікаційних навичок зафіксовано лише у 5,56 % респондентів, що може свідчити про зростання усвідомлення значущості комунікаційної складової у професійній підготовці та практичній діяльності бухгалтерів і намагання розвинути свої комунікаційні компетентності.

Отримані результати анкетування також підтверджують теоретичні положення щодо визначальної ролі бізнес-комунікацій у професійній діяльності бухгалтера в бізнесі. Емпіричні дані свідчать про те, що комунікаційні здібності, на думку самих бухгалтерів, відіграють суттєвий вплив у забезпеченні ефективності професійної діяльності бухгалтера в бізнесі (72,22% респондентів), а 19,44% опитаних вважають такий вплив вирішальним. Тобто сьогодні, в умовах цифрової економіки бізнес-комунікації розглядаються бухгалтерами не як допоміжний елемент, а як важливий чинник забезпечення якості облікової інформації, зниження ризиків і підвищення ефективності управлінських рішень у бізнес-організаціях.

До основних напрямів удосконалення бізнес-комунікацій доцільно віднести розвиток комунікаційних навичок бухгалтера, підвищення рівня професійної етики, удосконалення внутрішніх регламентів інформаційного обміну та формування культури ділового спілкування в бізнес-організаціях.

Якість та ефективність бізнес-комунікацій бухгалтера безпосередньо впливає на стійкість підприємства. Недостатня або несвоєчасна комунікація між бухгалтером і структурними підрозділами підприємства може призводити до викривлення облікових даних, порушення строків подання звітності та зростання ризиків у бізнесі. Натомість ефективна комунікаційна взаємодія сприяє узгодженості дій, мінімізації помилок, підвищенню рівня контролю за господарськими операціями та наданню інформації для виявлення напрямів покращення ефективності діяльності підприємства.

Покращення комунікаційних навичок бухгалтера сприятиме зростанню рівня його професіоналізму через підвищення якості інформаційного обміну, точності та своєчасності передавання облікової і аналітичної інформації, а також ефективності взаємодії з управлінським персоналом, працівниками інших структурних підрозділів, контрагентами та контр-

олюючими органами. Це, своєю чергою, забезпечує більш обґрунтоване прийняття управлінських рішень, зниження ризиків помилок у фінансовій звітності та податкових розрахунках, а також мінімізацію конфліктних ситуацій у процесі господарської діяльності.

Ефективна комунікація з боку бухгалтера посилює його роль як інформаційного та консультаційного центру підприємства, що особливо важливо в умовах зростання обсягів інформації, частих змін нормативно-правового регулювання та впровадження цифрових технологій в облік й управлінні. Сучасні тенденції розвитку економіки, зокрема цифровізація та автоматизація облікових процесів, висувають нові вимоги до бізнес-комунікацій бухгалтера. Використання електронного документообігу, інформаційних систем обліку та звітності змінює форми комунікації, але не зменшує їх значення для ефективної діяльності бухгалтера в бізнесі.

Висновки. Отримані дані підтверджують, що в умовах цифровізації бізнес-процесів і широкого використання електронних систем обліку ефективність професійної діяльності головного бухгалтера значною мірою визначається його здатністю до організованої та результативної комунікації як у межах підприємства, так і з зовнішніми контрагентами, що обумовлює трансформацію традиційного образу бухгалтера від виконання суто технічних облікових функцій до функцій адміністративного працівника та учасника управлінських процесів. Якщо раніше головний бухгалтер сприймався переважно як рахівник, відповідальний за точність облікових записів та складання звітності, то сучасний образ бухгалтера змінюється: він виступає адміністративним працівником та учасником управлінських процесів, який через бізнес-комунікації забезпечує своєчасність інформації, якість аналітичних даних та підтримку прийняття управлінських рішень. Бізнес-комунікації є ключовим інструментом бухгалтера для виконання своїх професійних функцій та пошуку можливостей для підвищення ефективності діяльності підприємств. З огляду на переважно середній рівень комунікаційних навичок бухгалтерів саме в напрямі покращення вміння спілкуватися вбачається можливість підвищення не лише професіоналізму професійних бухгалтерів, а й в цілому забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Таким чином, удосконалення комунікаційних навичок професійного бухгалтера слід розглядати не лише як чинник індивідуального професійного розвитку, а й як стратегічний ресурс підвищення ефективності діяльності підприємства, його адаптивності до змін зовнішнього середовища та конкурентоспроможності в цілому.

Список використаних джерел:

1. Лавриненко С.О., Зелінська А.М., Бездітко О.Є. Бізнес-комунікації та їх інноваційність в системі менеджменту підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2232> (дата звернення 04.01.2026).
2. Германюк Н.В. Роль комунікацій в управлінні організаційним процесом. *Ефективна економіка*. 2021. Випуск 10. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2021/75.pdf (дата звернення 04.01.2026).
3. Муравський В. Шевчук О. Глобальна трансформація ролі бухгалтерського обліку і контролю в умовах цифрової економіки. *Світ фінансів*. 2024. Випуск 1 (78). С. 39–58.
4. Pargmann J., Riebenbauer E., Flick-Holtz D. and Berding F. Digitalisation in accounting: a systematic literature review of activities and implications for competences. *Pargmann et al. Empirical Res Voc Ed Train*. 2023. № 15:1. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1186/s40461-023-00141-1.pdf> (дата звернення 04.01.2026).
5. Buitendag, N. Exploring communication competencies in accounting education: A thematic analysis. *Journal for Language Teaching*. 2025. № 59(2), URL: <https://www.afranjournal.org/jlt/article/view/6901/4605> (дата звернення 04.01.2026).
6. Дибач І.І. Трансформація сутності бізнес-комунікацій в умовах прогресуючої диджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 60. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3655> (дата звернення 04.01.2026).
7. Раупов Р. Розвиток бізнес-комунікацій підприємств в умовах змін. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2020. Випуск 25. С. 102–107.
8. Вовченко О.С., Карпенко Є.А. Управління ESG-комунікацією в банківському секторі: виклики та переваги. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2025. № 20. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2025-20-08-03> (дата звернення 04.01.2026).

References:

1. Lavrynenko, S.O., Zelinska, A.M., Bezditko, O.Ye. (2023). Biznes-komunikatsii ta yikh innovatsiinist v systemi menedzhmentu pidpriemstva. [Business Communications and Their Innovativeness in the Enterprise Management System]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, is. 48. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2232> (accessed January 04, 2026).
2. Hermaniuk, N.V. (2021). Rol komunikatsii v upravlinni orhanizatsiinym protsesom. [The Role of Communications in Management of Organizational Processes]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, is. 10. Available at: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2021/75.pdf (accessed January 04, 2026).
3. Muravskiy, V. Shevchuk, O. (2024). Hlobalna transformatsiia roli bukhholderskoho obliku i kontroliu v umovakh tsyfrovoy ekonomiky. [Global Transformation of the Role of Accounting and Control in the Digital Economy]. *Svit finansiv – The World of Finance*, is. 1(78), pp. 39–58.
4. Pargmann J., Riebenbauer E., Flick-Holtz D. and Berding F. Digitalisation in accounting: a systematic literature review of activities and implications for competences. *Pargmann et al. Empirical Res Voc Ed Train*. 2023. № 15:1. Available at: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1186/s40461-023-00141-1.pdf> (accessed January 04, 2026).
5. Buitendag, N. Exploring communication competencies in accounting education: A thematic analysis. *Journal for Language Teaching*. 2025. № 59(2), Available at: <https://www.afranjournal.org/jlt/article/view/6901/4605> (accessed January 04, 2026).
6. Dybach, I.L. (2024). Transformatsiia sutnosti biznes-komunikatsii v umovakh prohresuiuchoi dydzhytalizatsii. [Transformation of Paradigms of Business Communication in the Conditions of Progressive Digitalization]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, is. 60. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3655> (accessed January 04, 2026).
7. Raupov, R. (2020). Rozvytok biznes-komunikatsii pidpriemstv v umovakh zmin. [Development of Business Communications of Enterprises in the Conditions of Change]. *Rehionalni aspekty rozvytku produktyvnykh syl Ukrainy.- Regional aspects of the development of Ukraine's productive forces*, is. 25, pp. 102–107.
8. Vovchenko O.S., Karpenko Ye.A. (2025) Upravlinnia ESG-komunikatsiieiu v bankivskomu sektori: vyklyky ta perevahy. [ESG-Communication Management in the Banking Sector: Challenges and Advantages]. *Problemy suchasnykh transformatsii – Problems of modern transformations*, no. 20. Available at: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2025-20-08-03/2025-20-08-03> (accessed January 04, 2026).

Дата надходження статті: 02.01.2026

Дата прийняття статті: 14.01.2026

Дата публікації статті: 30.01.2026